

TYGODNIK WILEŃSZCZYZNY

www.tygodnik.lt

DZIŚ

w numerze m. in.

- Wilno zdobyło tytuł Zielonej Stolicy Europy 2025 **str. 2**
- Fala ataków na kobiety w wileńskiej dzielnicy Zameczek **str. 3**
- Henryk Mażul zaprezentował swój nowy tomik poezji **str. 4**

Rota

- Jubileuszowy koncert zespołu „Wiza” z Podbrodzia **str. 1**
- Polscy siatkarze i siatkarki zagrają razem na igrzyskach po 16 latach **str. 24**

Przed 103 laty Wileńszczyzna została wyzwolona przez swoich żołnierzy

W październiku 1920 roku wilnianie tłumnie i entuzjastycznie witali swoich wyzwolicieli – synów Ziemi Wileńskiej

103 lata temu, 8 października 1920 r., oddziały pod dowództwem gen. Lucjana Żeligowskiego za wiedzą Józefa Piłsudskiego rozpoczęły „bunt” mający na celu wyzwolenie Wilna i Wileńszczyzny oraz przekazanie miejscowej ludności prawa decydowania o przyszłości tych ziem. Wyzwolenie miasta zostało przyjęte z entuzjazmem przez miejscową ludność na Wileńszczyźnie.

Wilno po zakończeniu I wojny światowej kilkakrotnie przechodziło z rąk do rąk. Pod koniec grudnia 1918 r. z miasta wycofały się oddziały niemieckie. Po krótkich starciach z Litwinami i miej-

scowymi bolszewikami Wilno przejęły siły polskiej samoobrony. Po kilku dniach zostały zmuszone do jego opuszczenia przed zbliżającą się Armią Czerwoną (...). W (Dokończenie na str. 6)

PRENUMERATA 2023

Do 19 października
trwa prenumerata
na listopad
2023 roku.

Za 1,75 euro – miesięcznie
za 21,05 euro – rocznie
(indeks 0233);
dla emerytów i osób
niepełnosprawnych –
1,68 euro – miesięcznie
za 20,20 euro – rocznie.
(indeks 0322)

W KAŻDYM NUMERZE:

ROTA

DODATEK
HISTORYCZNO-PATRIOTYCZNY
DLA POLAKÓW NA LITWIE

Meksykańska przygoda Zespołu Tańca Ludowego „Perła” z Niemenczyna

Miejsce, w którym ludzie stają się bogami

Na początku września Zespół Tańca Ludowego „Perła” z Niemenczyna wyruszył w długo wyczekiwaną, jak dotychczas swą najdalszą podróż, do której przymierzał się już od 2021 roku.

FOT. RENATA REICHINBACH

(Dokończenie na str. 5)

„Ekonomiczna nieracjonalność”: czyli jak prywatny biznes dyktuje decyzje

Mer rejonu wileńskiego Robert Duchniewicz zawiązał przyjął na ostatnim posiedzeniu Rady Samorządu Rejonu Wileńskiego decyzję o rekompensacie za prywatne przedszkola.

(Dokończenie na str. 6)

FOT. ARCHIWUM

Wicemer Danuta Narbut: rejon wileński jest gotowy do rozpoczęcia sezonu grzewczego

W ubiegły piątek, 6 października, przedstawiciele Samorządu Rejonu Wileńskiego i przedsiębiorstw komunalnych omówili przygotowania do sezonu grzewczego w rejonie wileńskim.

Po rekordowo ciepłym wrześniu październik przywitał znacznie chłodniejszą aurą. Jak powiedziała wicemer rejonu wileńskiego Danuta Narbut, bardzo ważne jest, aby odpowiednio się przygotować do zbliżającego się sezonu grzewczego. Przedstawiciele przedsiębiorstw komunalnych „Nemenčinės komunalininkas” i „Nemėžio komunalininkas” zapewnili, że do sezonu grzewczego przygotowano się z wyprzedzeniem – przeprowadzono próby hydrauliczne rurociągów, naprawy sieci ciepłowniczych i kotłowni.

– Rejon wileński jest już gotowy

do rozpoczęcia sezonu grzewczego, monitorujemy zmiany pogody i prognozy, a biorąc pod uwagę rzeczywiste temperatury powietrza na zewnątrz, w razie potrzeby ogłosimy rozpoczęcie sezonu centralnego ogrzewania. A mieszkańcy, których mieszkania nie są podłączone do centralnego ogrzewania, zachęcam do zainstalowania wydajnych urządzeń

grzewczych. Akurat teraz ogłoszono zaproszenie do składania wniosków o przyznanie państwowych rekompensat za wymianę przez mieszkańców nieefektywnych kotłów na biomasę lub paliwa kopalne – powiedziała wicemer Danuta Narbut.

Mieszkańcy domów jednorodzinnych, niepodłączonych do scentralizowanego systemu grzewczego, mogą wymienić stare kotły, wykorzystujące biomasę lub paliwa kopalne, na bardziej efektywne urządzenia, które do produkcji ciepła wykorzystują odnawialne źródła energii: nowy kocioł na biopaliwo klasy 5 lub pompę ciepła. W ubiegłym roku sezon grzewczy w rejonie wileńskim rozpoczął się 12 października, a w rejonowych placówkach oświatowych – 4 października.

Fot. Wiktor Jusiel

Wiadomo już, kiedy rozpocznie się przebudowa odcinka nabrzeża Wilii

Trwają przygotowania do przebudowy odcinka nabrzeża po lewej stronie Wilii od placu Braci Vileišisów do Zielonego Mostu. Prace rozpoczną się wiosną.

Odbudowa centralnej części, obejmującej część Nowego Miasta i Starego Miasta, ma nastąpić w marcu przyszłego roku, a zakończenie prac planowane jest w pierwszej połowie 2025 roku.

Prace rekonstrukcyjne na odcinku od placu Braci Vileišisów do Zielonego Mostu są kontynuowane zgodnie z planem na rok 2022, który przewiduje budowę ścieżek rowerowych i chodników dla pieszych, w części przystosowanej dla osób niepełnosprawnych.

Zgodnie z projektem przewidywany jest montaż schodów, tarasów, oświetlenia, sieci kanalizacji deszczowej oraz małej architektury.

Po przebudowie długość chodnika dla pieszych po lewej stronie wału Wilii wyniesie 1,320 km, a długość ścieżki rowerowej wyniesie 0,627 km.

Jesienią ubiegłego roku zakończono prace na prawym brzegu Wilii. Podczas przebudowy utworzono ścieżki, tarasy, zielonice, posadzono ponad 2 tysiące drzew i jeszcze więcej krzewów

i innych roślin, wyremontowano strefę aktywnego wypoczynku oraz stworzono przestrzenie dla sezonowych kawiarni plenerowych.

Na nabrzeżu znajduje się także jedyny w krajach bałtyckich tego typu skatepark oraz profesjonalne boiska do siatkówki plażowej.

Na podst. „Lietuvos Rytas”

Bez prądu było około 20 tysięcy odbiorców na Litwie

Z powodu silnego wiatru i deszczu w sobotę, 7 października, wieczorem prądu nie miało około 20 tysięcy odbiorców na Litwie, a w porcie w Kłajpedzie utknęło 10 statków.

Według danych operatora sieci przesyłowej energii „Enerģijos skirstymo operatorius” (ESO), obecnie najgorsza sytuacja panuje w regionie olickim, gdzie prądu nie ma ponad 6 tys. odbiorców. Najmniej dotknięty jest region poniewieski.

W sumie w całym kraju zare-

jestrowano około 15 tys. awarii.

Ruch statków w porcie w Kłajpedzie był ograniczony ze względu na silny wiatr. Według Dyrekcji

Portu, utknęło 10 statków (6 statków nie mogło wpłynąć do portu, 4 nie mogły wypłynąć).

Na podst. BNS

Wilno zdobyło tytuł Zielonej Stolicy Europy 2025

Wilno zdobyło tytuł Zielonej Stolicy Europy 2025 w finale konkursu Komisji Europejskiej Green Capital Awards. Stolica Litwy pokonała dwóch innych finalistów – miasto Guimarães w Portugalii i Graz w Austrii – informuje wileński samorząd.

W konkursie Green Capital Awards branych jest pod uwagę 7 dziedzin, istotnych dla jakości życia mieszkańców: jakość powietrza i wody, gospodarka odpadami, rozwój gospodarki o obiegu zamkniętym, poziom hałasu, promowanie bioróżnorodności i adaptacja do zmian klimatu.

Ze wszystkich otrzymanych zgłoszeń wybieranych jest dziesięciu kandydatów do tytułu Zielonej Stolicy Europy. Spośród nich trzy miasta z najlepszymi wynikami zostają finalistami. O tym, kto zostaje Zieloną Stolicą, decyduje komisja, składająca się z niezależnych ekspertów.

Zwycięskie miasto otrzymuje 600 tys. euro dofinansowania na realizację wydarzeń na skalę europejską.

Komisja Europejska organizuje wybory Zielonej Stolicy Europy od 2008 r. Pierwszą Zieloną Stolicą Europy był Sztokholm. W tym roku tytuł ten ma Tallin. Zielone Stolice stają się częścią Sieci Zielonych Stolic i kontynuują współpracę w celu wdrożenia ambitnych pomysłów, dotyczących zmian na lepsze w miastach.

Na podst. vilnius.lt

Ministerstwo Spraw Zagranicznych: w Izraelu jest ponad 7 tysięcy obywateli Litwy

Ministerstwo Spraw Zagranicznych RL podaje, że w Izraelu, gdzie wprowadzono stan wyjątkowy w związku z walkami z atakującą kraj grupą terrorystyczną „Hamas”, przebywa ponad 7 tysięcy obywateli Litwy.

„W rejestrze konsularnym Ambasady Republiki Litewskiej w Państwie Izrael zarejestrowanych jest 7008 obywateli Republiki Litewskiej zamieszkujących na stałe w Izraelu” – podało ministerstwo.

Według aplikacji MSZ „Podróżuj bezpiecznie” i danych z innych źródeł, obecnie (tymczasowo) Izrael odwiedza 460 obywateli Litwy.

Ministerstwo poinformowało, że Ambasada Litwy utrzymuje kontakt z grupami pielgrzymów i podróżnymi indywidualnymi przebywającymi obecnie w Izraelu.

Ministerstwo Spraw Zagranicznych również zdecydowanie odradza podróżowanie na niektóre terytoria Izraela i Palestyny.

Zdaniem Ministerstwa Spraw Zagranicznych osoby przebywające obecnie w Izraelu lub Palestynie muszą zachować szczególną czujność, zachować wszelkie środki ostrożności, stosować się do oficjalnych informacji przekazywanych przez władze, stosować się do poleceń władz lokalnych i koniecznie poznać lokalizację najbliższego schronu.

Na podst. ELTA

**TYGODNIK
WILEŃSZCZYZNY**

Wydanie internetowe:
www.tygodnik.lt

Zespół redakcyjny:
Andrzej Kotowski
Jan Lewicki
Teresa Strumiło

Współpraca:
Monika Urbanowicz

Zygmunt Żdanowicz, radny
samorządu rejonu wileńskiego

Opracowanie komputerowe:
Stawomir Subotowicz

Wydawca:
ZSA „Rejspa” Kalvines 5,
Sužany, rejon wileński
Kolegium redakcyjne

Adres do korespondencji:
LT-09318 Wilno
tel./fax 275-31-66, e-mail: rejspa@rejspa.lt

Projekt finansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w ramach konkursu Polonia i Polacy za Granicą 2023

Publikacja wyraża jedynie poglądy autora/ów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Kancelarii Prezesa Rady Ministrów i Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”

Wybory sołtysów w rejonie wileńskim. Trwa głosowanie w gminach

W poniedziałek, 9 października, w wyborach sołtysów rejonu wileńskiego rozpoczęło się głosowanie w gminach. Przypominamy, że w ubiegłym tygodniu zakończyło się głosowanie internetowe, w którym głos oddało 6,8 proc. mieszkańców.

Mieszkańcy rejonu wileńskiego wybierają 153 sołtysów na kadencję lat 2023-2027. W rejonie wileńskim łącznie jest 158 sołectw, przy czym w 4 sołectwach nie zgłoszono żadnych kandydatów, a jeden sołtys został wybrany przed rokiem, przed wyborami do nowej rady samorządu.

W sumie zgłoszono ponad 250 kandydatów. Wszystkich kandydatów według gmin i sołectw możesz poznać tutaj: <https://www.vrsa.lt/kandidatai2023>

Samorząd przypomina, że prawo głosu mają wyłącznie pełnoletni mieszkańcy rejonu wileńskiego. Można głosować tylko raz – online lub fizycznie w swojej gminie.

Głosowanie w gminach odbywa się w wyznaczonym dniu według ustalonego harmonogramu. W zależności od liczby osób zamieszkujących sołectwo, głosowanie odbędzie się w formie spotkania lub poprzez prze-

prowadzenie pisemnej ankiety.

Podczas głosowania w gminie konieczne jest posiadanie przy sobie dokumentu tożsamości.

Wybory uważa się za odbyte, jeżeli został zarejestrowany co najmniej jeden kandydat na sołtysa i w wyborach wzięło udział co najmniej 5 proc. mieszkańców sołectwa uprawnionych do wybierania sołtysa. Jeżeli sołtysi nie zostaną wybrani we wszystkich sołectwach, organizowane są powtórne wybory na pozostałe wolne mandaty.

Wyniki wyborów zostaną ogłoszone do 18 października br.

Na podst. [vrsa.lt](https://www.vrsa.lt)

Braki kadrowe w policji. Najgorsza sytuacja w dwóch regionach

Obecnie na Litwie brakuje około 15 proc. funkcjonariuszy policji, największy niedobór odczuwa się w okręgach wileńskim i poniewieskim, gdzie wynosi około 20 proc. – powiedział rzecznik prasowy Departamentu Policji Ramūnas Matonis.

„Według najnowszych danych nasze niedobory wynoszą około 15 proc. w skali całej Litwy. Najwięcej funkcjonariuszy brakuje w okręgach wileńskim i poniewieskim – około 20 proc. W

niektórych okręgach problem ten jest mniejszy, np. w kowieńskim i olickim niedobory stanowią 10 proc. – powiedział w piątek Matonis w wywiadzie dla radia LRT.

Według niego, w regionach, w których występuje największy niedobór funkcjonariuszy policji, szefowie komisariatów tak organizują swoją pracę, aby główny nacisk był położony na zapobieganie przestępstwom związanym z bezpieczeństwem ludzi.

Fot. Wiktor Jusiel

Zezwolono na upolowanie 341 wilków

15 października startuje sezon polowań na wilki. Można będzie upolować 314 wilków.

Minister środowiska Simonas Gentvilas podpisał rozporządzenie w sprawie limitu odstrzału wilków w sezonie polowań 2023-2024: od 15 października do 31 marca będzie można upolować 341 wilków.

Jak informuje Ministerstwo Środowiska, taką decyzję podjęto po uwzględnieniu danych z monitoringu populacji wilka, potrzeb ochrony gatunku oraz obliczonej na podstawie badań naukowych liczebności rodzin wilków.

Z badań, przeprowadzonych przez naukowców Akademii Rolniczej Uniwersytetu im. Witolda Wielkiego, wynika, że rośnie liczba rodzin wilków: na terytorium Litwy występuje co najmniej 91 rodzin tych zwierząt. Zgodnie z Planem Ochrony Wilków, jeśli rodzin wilków jest więcej niż 62, to planuje się równomierny odstrzał w celu utrzymania populacji w granicach 32-62 rodzin.

Sezon polowań na wilki trwa od 15 października do 31 marca. Jeśli ustalona liczba wilków będzie odstrzelona w krótszym czasie, minister środowiska na mocy

rozporządzenia wcześniej zakończy sezon polowań na wilki.

W sezonie 2022-2023 można było upolować 282 wilki, dla przykładu w latach 2017-2018 limit wynosił zaledwie 60 wilków, w sezonie 2020-2021 – 120.

W ostatnich latach szkody wyrządzane przez wilki hodowcom zwierząt gospodarskich są podobne. Do 12 września 2023 roku w ramach odszkodowania za szkody wyrządzone rolnikom przez wilki wypłacono 112 908 euro, do 20 września 2022 roku – 127 137 euro, w 2021 roku – 100 401 euro.

Na podst. [am.lrv.lt](https://www.am.lrv.lt)

Szczepienia przeciw grypie i Covid-19 podczas jednej wizyty

Od 5 października w placówkach medycznych, które zamówiły szczepionki, można zaszczepić się przeciwko grypie i koronawirusowi podczas jednej wizyty. Szczepienie przeciw grypie i zaktualizowanym szczepionkom przeciwko Covid-19 jest szczególnie ważne dla osób z grup ryzyka, dla których obie szczepionki zostaną podane bezpłatnie – informuje Ministerstwo Ochrony Zdrowia.

„Jesienna pogoda stwarza sprzyjające środowisko do rozprzestrzeniania się infekcji górnych dróg oddechowych, dlatego zachęcamy mieszkańców do

dbania o swoje zdrowie i zaszczepiania się przeciwko grypie i chorobie Covid-19. W obu przypadkach grupy ryzyka są takie same – osoby w wieku 65 lat i starsze, cierpiące na choroby przewlekłe (niezależnie od wieku), pensjonariusze placówek opieki społecznej, pracownicy placówek medycznych oraz kobie-

ty w ciąży – osoby te mogą być zaszczepione przeciwko grypie i Covid-19 za darmo” – mówi Gintara Megelinskienė, doradca Wydziału Promocji Zdrowia Ministerstwa Ochrony Zdrowia.

Aby zaszczepić się obiema szczepionkami, należy zgłosić się do placówki leczniczej, w której mieszkaniem jest zarejestrowany.

Na Litwie od jesieni podawana jest zaktualizowana szczepionka Comirnaty XBB.1.5 (mogą nią być szczepione osoby w wieku od 5 lat i starsze) oraz oryginalna szczepionka dla dzieci w wieku 6 miesięcy- 4 lata.

Na podst. [sam.lrv.lt](https://www.sam.lrv.lt)

Sprawdź, jakim powietrzem oddychasz

Zanieczyszczenie powietrza jest jednym z głównych czynników środowiskowych wpływających na zdrowie człowieka. Na temat jakości powietrza na Litwie pojawiają się dezinformacje – rzekomo zanieczyszczenie już kilkakrotnie przekracza dopuszczalne normy i nadal dramatycznie się pogarsza. Nie jest to jednak do końca prawdą, a informacje o zanieczyszczeniu powietrza w czasie rzeczywistym są dostępne dla każdego – informuje Agencja Ochrony Środowiska.

Na Litwie monitoringiem substancji zanieczyszczających powietrze zajmuje się Agencja Ochrony Środowiska. Obecnie na Litwie działa 17 stacjonarnych automatycznych stacji badania jakości powietrza: 4 w Wilnie, po 2 w Kownie i Kłajpedzie, po 1 w Szawlach, Poniewiezu oraz na obszarach wiejskich – w regionach Żmudzi, Dzukii i Auksztoty.

Po jednej takiej stacji zainstalowano także w miastach, w których znajdują się obiekty przemysłowe o wysokim ryzyku zanieczyszczenia powietrza – w Kiejdanach, Możejkach, Nowych Okmianach i Janowie.

Eksperti Agencji Ochrony Środowiska przygotowali interaktywną mapę monitoringu zanieczyszczeń powietrza, na której możliwe jest obserwowanie w czasie rzeczywistym danych i poziomu zanieczyszczenia powietrza wszystkich automatycznych stacji badania jakości powietrza na Litwie. Ta interaktywna mapa jest dostępna na stronie Agencji Ochrony Środowiska.

Na podst. [am.lrv.lt](https://www.am.lrv.lt)

Fala ataków na kobiety w wileńskiej dzielnicy Zameczek

W wileńskiej dzielnicy Zameczek kobiety boją się wychodzić z domu, wieczorami pustoszą ulice. Wszystko w następstwie fali ataków głównie na kobiety, ale ucierpiało też kilku starszych mężczyzn.

Motyw ataków nie jest znany – ucierpiała i kobieta wnosząca śmieci i starszy mężczyzna wyprowadzający psa. Celem sprawcy było pobicie i duszenie ofiar.

Choć policja ogłosiła, że aresztowała już jednego podejrzanego, po Zameczku nadal krążą zastępy funkcjonariuszy, a mieszkający tu mężczyźni tworzą grupy i wieczorami patrolują ulice.

Jak zeznały ofiary napastnik nosił jasnoszary dres, był drobnej budowy ciała, miał nieskoordynowane ruchy i zawsze nosił przy sobie plecak. Podejrzewa się, że jest osobą uzależnioną od narkotyków.

Niepokój zwiększają także doniesienia z innych części Wilna, gdzie widziano podobnego napastnika, który jednak nie miał przy sobie plecaka.

Niepokojące zdarzenia w Zameczku policja zaczęła rejestrować pod koniec września – 27 września doszło do napaści na 26-latkę przy paczkomacie. Napastnik próbował odebrać kobiecie telefon, a gdy to się nie udało, ukraść jej przesyłkę i uciekł.

W nocy 29 września 28-letni mężczyzna przekazał przybyłym funkcjonariuszom policji przedmiot podobny do rewolweru „Olympic 38”. Przedmiot odebrał nieznajomemu, który pół godziny wcześniej, na ulicy Papiłėnų, groził mu.

Na podst. [lrytas.lt](https://www.lrytas.lt)

NOWINY znad Solczy

Wystawa „Dziewieniski kraj. Ekspedycja 1951 roku“

Unikatowy przyładek

Litewskie Narodowe Muzeum Sztuki i Centrum Kultury Samorządu Rejonu Solecznickiego realizują projekt dotyczący regionu pod nazwą „Ziemia Solczy: przeszłość jest otwarta dla przyszłości” 6 października w Solecznikach otwary wystawę poświęconą pierwszej ekspedycji Działu Sztuki Ludowej Litewskiego Narodowego Muzeum Sztuki.

Pierwsze ekspedycje Litewskiego Narodowego Muzeum Sztuki w celu badania i gromadzenia sztuki ludowej rozpoczęły się zaraz po drugiej wojnie światowej. Miały one charakter bardziej eksploracyjny i od 1951 r. rozpoczęła się poważna, konsekwentna praca. Muzeum zorganizowało w tym roku pierwszą stacjonarną ekspedycję w okolicach Poszek i Dziewieniszek. Dzięki archaicznemu stylowi życia oraz ciekawym cechom dialektalnym i językowym ten litewski przyładek, obecnie otoczony z trzech stron Białorusią, zawsze fascynował badaczy.

Obecnie w Litewskim Narodowym Muzeum Sztuki przechowywanych jest około 30 000 dzieł. Ekspozycje drobnej i użytkowej sztuki ludowej, mniej więcej tyle samo krzyży, kaplic, cmentarzy wiejskich, zagrod, różnych artykułów gospodarstwa domowego, tkanin, ubrań itp. tj. zdjęcia i negatywy. Podczas ekspedycji sporo fotografowano, malowano i rysowano, a większą część starych zbiorów stanowią przed-

mioty zebrane podczas wypraw. Część tych eksponatów zostanie zaprezentowana podczas wystawy „Dziewieniski kraj. Ekspedycja 1951 roku”. Ekspozycja będzie czynna w Centrum Kultury do 30 listopada br.

Na przeciągu dziejów historycznych, Polacy i Litwini wspólnie tworzyli historię tej ziemi. Po raz pierwszy Dziewieniszki zostały wspomniane w kronice historycznej w 1385 roku jako zagroda Mingaiły. Kolejna wzmianka o miasteczku pochodzi już z 1411 roku. Do połowy XVII wieku Dziewieniszki należały do rodziny Gasztołdów. W roku 1474 Marcin Gasztołd, wojewoda kijowski, wybudował tu kościół. W 1542 roku, po śmierci ostatniego potomka rodu Gasztołdów, Dziewieniszki wraz z przyległościami przeszły we władanie Zygmunta I Starego, stając się własnością królewską. Później miasteczko otrzymało status starostwa niegrodowego.

W roku 1712 miasteczko składało się z 49 domów. Pomimo Polaków i Litwinów mieszkała tu wielka diaspora Żydów, którzy trudnili się głównie handlem oraz drobnym rzemiosłem. Pierwsza dziewieniszka świątynia katolicka spłonęła w czasie pożaru w połowie XVIII wieku. Na miejscu starego kościoła w roku 1783 został wybudowany nowy pod wezwaniem Matki Bożej Różańcowej. W wieku XIX Dziewieniszki miały już status miasteczka rządowego, liczba mieszkańców wzrosła do 843 osób.

W Dziewieniszkach urodził się znany literat i publicysta Napoleon Rouba (1860-1929). Po ukończeniu studiów prawnych w Warszawie osiadł na stałe w Wilnie. Należał do grona bliskich przyjaciół, wielkiego malarza wileńskiego Ferdynanda Ruszczyca, będąc częstym uczestnikiem słynnych spotkań poniedziałkowych w domu artysty. Syn Napoleona Rouby, Michał (1893-1941) był uczniem Ruszczyca. W roku 1909 na zamówienie „Kuriera Litewskiego”, z którym współpracował, wydał „Przewodnik po Litwie i Białej Rusi”. Wspomina w nim też o Dziewieniszkach. Według Rouby, liczyły one już w tym czasie około 3000 mieszkańców.

Stronę przygotował **Andrzej Kolosowski**

Konferencja metodyczna „Nauczyciel polonijny u źródła”

Budowanie dobrostanu

W dniach 27-30 września br. prawie 40 nauczycieli języka polskiego i wiedzy o Polsce z różnych państw świata uczestniczyło w konferencji metodycznej w Warszawie o nazwie „Nauczyciel polonijny u źródła”.

Pierwszego dnia omawiany był temat organizacji pracy w szkole polonijnej, zarządzania zespołem oraz motywacji do pracy. Po tych dyskusjach uczestnicy mieli okazję poznać tańce aktywizujące i integrujące klasowy zespół. Drugiego dnia prezentowane były strategie, techniki, gry i zabawy językowe, które można wykorzystać do pracy nad tekstem literackim. Ponadto odbyła się projekcja filmu „Historia jednej zbrodni” – opowiadającego o historii rodziny Ulmów. Trzeci dzień konferencji poświęcony był nauczaniu historii poprzez gry

oraz lekcjom muzealnym, takim jak wizyta w Muzeum Powstania Warszawskiego. Ostatni dzień był poświęcony naukom dotyczącym budowania dobrostanu zarówno na poziomie indywidualnym, jak i w grupie.

Chciałabym serdecznie podziękować Ośrodkowi Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą, który był organizatorem tego

przedsięwzięcia. Szczególne słowa uznania kieruję do Małgorzaty Kamińskiej, Ilony Plewnickiej i Katarzyny Pawelec za ich zaangażowanie, doskonały wybór tematów i prowadzących, doskonałą organizację czasu podczas konferencji, jak również za możliwość nawiązania międzynarodowych przyjaźni.

Beata Zarumna

Uczniowie z gimnazjum im. Jana Śniadeckiego zwiedzili Malatę

Nietypowe zwiedzanie

Grupa uczniów Gimnazjum im. Jana Śniadeckiego w Solecznikach, uczęszczających do „Koła podróżników”, odbyła fascynującą wędrowkę do Malat. Pierwszym punktem programu było odwiedzenie Litewskiego Muzeum Etnokosmologii, miejsca, które pozwalało nam na nowo odkryć kosmos zarówno w sensie duchowym, jak i naukowym. Podziwiliśmy bogatą kolekcję artefaktów etnograficznych, poszerzając naszą wiedzę o litewskich wierzeniach kosmicznych. Co więcej, mieliśmy okazję uczestniczyć w interaktywnych prezentacjach

astronomicznych, co stanowiło wyjątkowe doświadczenie.

Drugim punktem naszego programu było zwiedzanie Malat w nieco nietypowy sposób. Uczestnicy zostali podzieleni na patrole i mieli za zadanie wykonać serię ciekawych zadań. Przykłady zadań obejmowały odnalezienie czerwonych budynków, udawanie rzeźb w parku oraz rozmowę z mieszkańcami. To właśnie dzięki tym zadaniom mieliśmy okazję lepiej poznać tę urokliwą miejscowość oraz jej przyjaznych mieszkańców. Niektóre z naszych rozmów z przypadkowo spotkanymi ludźmi były niezwykle ciekawe i pouczające.

Podczas dzielenia się wrażeniami z wędrowki, najczęściej padały słowa uznania wobec urokliwej miejscowości i jej przyjaznych ludzi. Jednak nie zabrakło też żartów i utyskiwania na brak kotów, które były potrzebne do wykonania jednego z zadań.

Wędrowka do Malat była nie tylko okazją do poznania nowych miejsc i ludzi, ale także do wzbogacenia naszej wiedzy. Dzień ten na pewno na długo pozostanie w naszej pamięci jako niezwykle doświadczenie, które otworzyło przed nami nowe horyzonty.

W imieniu uczestników,
Dominik Mockus

Henryk Mażul zaprezentował swój nowy tomik poezji

„Co jawa, co sen”

Biblioteka Publiczna w Solecznikach zorganizowała spotkanie z dziennikarzem, publicystą, aktywnym działaczem społecznym, poetą Henrykiem Mażulem. Spotkanie odbyło się w pięknym i wyjątkowym miejscu rejonu solecznickiego – pałacu Balińskich w Jaszunach.

Henryk Mażul jest poetą pochodzącym z Wileńszczyzny, urodził się w rejonie szyrwinckim, ukończył szkołę średnią w Mejszagole, studiował filologię polską w Wileńskim Państwowym Instytucie Pedagogicznym. Wiersze pisał od wczesnej młodości, debiutował w gazecie „Czerwony Sztandar”. Pracował również jako dziennikarz i redaktor, a swoje utwory literackie publikował w gazetach „Nasza gazeta”, „Tygodnik Wileńszczyzny” i „Magazyn Wileński”. W dorobku poety znajdują się publikacje poetyckie: „Doszukać się orła”, „22 wiersze”, „Iliady”, „Niedowidzę, niedosłyszę, niepokoję się”. Henryk Mażul był i jest inicjato-

rem wielu projektów literackich i kulturalnych. Podczas spotkania poeta zaprezentował ostatni swój tomik poezji „Co jawa, co sen”. Najnowsza pozycja przedstawia wrażliwy świat, pełen przeżyć i chwil radości.

Dopełnieniem ciepłego spotkania był klimatyczny występ muzyczny uczniów Szkoły Sztuk Pięknych im. Stanisława Moniuszki w Solecznikach – Iwony Szulc, Danieli Jurgo, a także Anastazji Iwanowskiej, Aleksandra Iwanowskiego i Neli Wojciechowicz. Występy przygotowały nauczycielki Jelena Staniulienė,

Danuta Stefanowicz, Jelena Iwanowskaja i Ludmiła Bandalewicz.

Na zakończenie spotkania mer rejonu solecznickiego Zdzisław Palewicz złożył Henrykowi Mażulowi gratulacje z okazji wydania nowego tomiku wierszy, życzył dalszych sukcesów w twórczości. Kolejnych wydań poezji życzył również wicemer Józef Rybak. Olga Mażejko, dyrektorka Biblioteki Publicznej w Solecznikach, podziękowała autorowi i publiczności za miłe i ciepłe spotkanie oraz przekazała najserdeczniejsze życzenia wszystkim miłośnikom poezji.

Miejsce, w którym ludzie stają się bogami

(Dokończenie ze str. 1)

Po stosunkowo krótkiej podróży autokarem do Warszawy i locie z Warszawy do Amsterdamu, na zespół czekał długi lot transatlantyczny i lądowanie w słonecznym i ciepłym Meksyku. Był to pierwszy raz w ponad dwudziestoletniej historii działalności zespołu, gdy przekroczył granice Europy i udał się w tournée na inny kontynent świata.

Celem wyjazdu był udział w Międzynarodowym Festiwalu „Festival Internacional de Folklor Latinoamericano”, który w dniach 8 – 18 września odbył się w meksykańskim stanie Hidalgo. Jest to jeden z 32 meksykańskich stanów, leżący w środkowej części kraju. Hidalgo jest popularnym miejscem turystycznym. Można tu znaleźć wiele atrakcji, takich jak piękne kolonialne miasta, w tym stolica stanu Pachuca, górskie tereny, wodospady, jaskinie, a także wspaniałe ruiny piramid i miejsc związanych z kulturą Indian Huastek.

Zachwycenie widzów

Głównym organizatorem tego Festiwalu od lat jest organizacja AIFL – „Asociación Internacional de Folclor Latinoamericano”, która zrzesza działające w Ameryce Łacińskiej zespoły ludowe. Każdego roku w Festiwalu uczestniczą także zespoły z Europy. W tegorocznej edycji uczestniczyło łącznie 5 zespołów: Litwę i rejon wileński reprezentowała „Perła” z Niemenczyna, poza tym na Festiwal przybyły zespoły z Polski, Kolumbii, Ekwadoru, a także zespół gospodarzy Festiwalu czyli zespół z Meksyku.

Festiwal wyróżniał się niezwykle aktywnym harmonogramem. Łącznie w ciągu tygodnia odbyło się 10 koncertów. Koncerty odbywały się zarówno w dużych, prywatnych szkołach, jak i na centralnych placach różnych miast. Tancerze „Perły” na scenach Meksyku zaprezentowali tańce litewskie – misterium „Prie ištakų” oraz wiązkę pól litewskich. Niezamierzony efekt wywarli na uczniach kilku szkół, w których odbyły się pierwsze koncerty festiwalu. Prawdziwą przyjemność sprawiało oglądanie popisów tancerzy na scenie, ale także obserwowanie pełnych zadowolenia i podziwu twarzy uczniów. Gromkimi brawami i głośnymi okrzykami zachwytu nagradzali tancerzy za każdy taniec czy element układu.

Kolejki do pamiątkowego zdjęcia

Koncerty na placach miast poprzedzały huczne parady ulicami miast uczestników Festiwalu w towarzystwie orkiestr dętych lub lokalnych zespołów. Podczas takich pochodów zespoły uczestników mogły zaprezentować się

mieszkańcom miast i zaprosić ich na koncert. Widzowie koncertów, niezależnie od miasta w których się odbywały, niezwykle ciepło witali tancerzy zespołów, żywiołowo oklaskiwali występy i z zadowoleniem oglądali nieznaną dla nich układy taneczne i stroje. Po każdym występie do tancerzy ustawiała się długa kolejka chętnych do zrobienia z nimi pamiątkowego zdjęcia, a nieraz tancerze byli proszeni nawet o autografy!

raz pierwszy członkowie zespołu mogli podziwiać charakterystyczną zabudowę starówki meksykańskich miast z ciasnymi uliczkami, barwnymi domami oraz wszechobecnymi rozwieszonymi nad ulicami barwnymi wstążkami, chragiewkami czy proporczykami.

Piramidy Teotihuacán

W drugim dniu pobytu w Meksyku na członków „Perły” czekała prawdziwa gratka – wi-

lizacją Teotihuacán. Przed wybuchem pandemii COVID-19 piramidy te odwiedzało około 10 tys. turystów dziennie.

Suszone świerszcze na przekąskę

Wszyscy uczestnicy festiwalu zostali zakwaterowani w mieście Tulancingo. Jest to drugie największe miasto stanu Hidalgo, posiadające długą i bogatą historię, sięgającą czasów prekolum-

encie odbyła się huczna zabawa, podczas której były odpalane liczne fajerwerki, a ludzie wesoło tańczyli na placu rynkowym w rytmie grającej dla nich orkiestry dętej. Natomiast w Zacatlan uczestnicy festiwalu przeszli ulicami miasta w świątecznej paradzie, w której uczestniczyli także przedstawiciele meksykańskiego wojska, lokalnych władz miejskich, elew szkół wojskowych oraz uczniowie miejscowych szkół. Należy zwró-

Mogli się więc poczuć jak prawdziwe gwiazdy popkultury!

W hacjendzie „Zorro”

Tradycyjnie w przypadku takich festiwali, występom podczas koncertów towarzyszy część turystyczno-rekreacyjna, czyli zwiedzanie różnych miejsc i zakątków świata. Tym razem była to wyjątkowa okazja, gdyż tancerze mogli podziwiać kraj znajdujący się na drugim końcu kuli ziemskiej, zapoznać się z całkowicie odmienną kulturą i tradycjami. Tuż po przybyciu do Meksyku wypadł dzień wolny od występów, więc organizatorzy zabrali członków zespołów do niezwykle malowniczego parku narodowego „Los Prismas Basálticos”. Tancerze mogli tu podziwiać przepiękne ściany kanionu, wyłożone wielobocznymi kolumnami bazaltowymi o wysokości od 30 do 50 metrów, które ukształtowały się w wyniku powolnego stygnięcia lawy wulkanicznej. Niezwykłej scenerii temu krajobrazowi nadają liczne wodospady. Tuż obok kanionu położona jest hacjenda Santa Maria Regla, na terytorium której kręcono hollywoodzki film „Maska Zorro” ze słynnym aktorem Antonio Banderasem w roli głównej. Następnie tancerze udali się do położonego w pobliżu miasta Huasca de Ocampo. To właśnie tutaj po

żyta w Teotihuacán. Jest to starożytne miasto i ośrodek kultowy, który był zamieszkiwany między I a VII wiekiem naszej ery. Nazwa miasta pochodzi z języka nahuatl i została nadana przez Azteków ok. 500 lat po upadku miasta. Można ją przetłumaczyć jako: miejsce, z którego pochodzą bogowie, miejsce, gdzie rodzą się bogowie lub miejsce, w którym ludzie stają się bogami. Równocześnie jest to nazwa kultury, której wpływ na inne ludy Mezoameryki był przemożny. Znajdują się tu słynne piramidy: Piramida Słońca (Pirámide del Sol) oraz Piramida Księżycy (Pirámide de la Luna), między którymi przebiega Aleja Zmarłych. Piramidy te zostały zbudowane bez użycia metalowych narzędzi. Piramida Słońca o wysokości 65 metrów – to druga co do wielkości piramida w Mezoameryce. Wzdłuż Alei Zmarłych powstało wiele świątyń i kompleksów ceremonialnych, jak w żadnym innym mieście Mezoameryki. Piramidy Teotihuacán stanowią ważny punkt turystyczny w Meksyku i są często odwiedzane przez turystów, którzy chcą poznać historię i kulturę prekolumbijskiego Meksyku. To miejsce jest wpisane na listę dziedzictwa światowego UNESCO i odgrywa istotną rolę w badaniach nad starożytną cywi-

bijskich. W okolicach Tulancingo znajdują się starożytne ruiny i pozostałości kultur indiańskich, takich jak Toltekowie i Otomi. W czasach kolonialnych Tulancingo było ważnym ośrodkiem hiszpańskiej kolonizacji.

Jak już zostało wspomniane wcześniej, koncerty festiwalowe odbywały się w różnych miastach. W ten sposób tancerze mieli okazję odwiedzić takie miasta jak: Tepatepec, Pahuatlan, San Agustín Metzquitlan, Zacatlan, Zempoala. W każdym z tych miast można było podziwiać elementy tradycyjnej architektury, niektóre z tych miast są położone w górach, a więc z ulic rozciągały się wspaniałe widoki na otaczające pasma gór. Także w wielu miastach można było odwiedzić lokalne bazariki, na których można znaleźć wiele ciekawych upominków wykonanych przez miejscowych rzemieślników, a także zobaczyć i skosztować różnych lokalnych specjałów, nawet suszonych świerszczy!

Patriotyzm Meksykanów

Jak się okazało, podczas Festiwalu, w dniu 16 września Meksykanie hucznie świętują Dzień Niepodległości Meksyku. Koncerty w miastach San Agustín Metzquitlan oraz Zacatlan zostały połączone z obchodami tego święta. W San Agustín wieczorem po kon-

cie uwagę, że Meksykanie są niezwykle patriotyczni, wszędzie są obecne flagi Meksyku, nawet na maskach samochodów. Obserwując obchody z okazji Dnia Niepodległości można wnioskować, że Meksykanie uwielbiają święta, wydarzenia oraz imprezy i naprawdę potrafią świetnie się bawić.

Zupełnie inny świat

Mieszkańcy Meksyku wywarli niezwykle pozytywne wrażenie. Są niezwykle otwarci i życzliwi. Za każdym razem się uśmiechali i chętnie nawiązywali rozmowę. Tu nieco na przeszkodzie stała raczej słaba znajomość jęz. angielskiego, ale nawet po hiszpańsku zawsze coś próbowali tłumaczyć czy zapytać. Szczególnie w małych miastach, za każdym razem mijając się na ulicy lub w sklepie wołali z uśmiechem na twarzy zwyczajowe „Hola” lub „Buenos días”.

Reasumując, tancerze „Perły” mieli okazję podpatrzeć Meksyk od codziennej strony, obserwując zwyczajne życie ludzi, a nie mieszkając w przepięknych turystycznych hotelach, jak jest w przypadku zorganizowanych wycieczek. Jest to zupełnie inny świat i inna mentalność w porównaniu z tym, co na co dzień możemy zaobserwować w Europie.

Renata Reichinbach
Fot. autorka

Przed 103 laty Wileńszczyzna została wyzwolona przez swoich żołnierzy

(Dokończenie ze str. 1) kwietniu 1919 r. miasto zostało odzyskane w wyniku błyskotliwej ofensywy, dowodzonej przez Józefa Piłsudskiego. Wilno było polskie aż do lipca 1920 roku, gdy do miasta wkroczyli bolszewicy w ramach ofensywy na Warszawę marszałka Tuchaczewskiego. Po zwycięskiej Bitwie Warszawskiej uciekający bolszewicy 31 sierpnia 1920 r. przekazali Wilno władzom Litwy Kowieńskiej, tym samym, prowokując nowy konflikt o miasto.

Dowódca 1. Dywizji Litewsko-Białoruskiej, pochodzący z Wileńszczyzny, gen. Lucjan Żeligowski 8 października 1920 r. wyruszył w kierunku Wilna. Wojska litewskie nie stawiały większego oporu. Po rozbrojeniu żołnierzy zwalniano do domów, podkreślając, że celem operacji nie jest walka z Litwinami, by w następnym dniu 9 października 1920 r. o godz. 14.15 1 Kompania Mińskiego Pułku i 1 szwadron 3. Pułku Strzelców Konnych wkroczyły do Wilna. Akcja przeszła do historii jako tzw. „Bunt Żeligowski”. Jej przeprowadzenie było szybkie i w zasadzie bezkrwawe,

gdyż dywizja miała zdecydowaną przewagę nad znajdującymi się na tym terenie oddziałami litewskimi. Co więcej, operacja spotkała

wierzchnię 13,5 tys. km² i liczyła niemal pół miliona ludności (z której około 70 proc. stanowili Polacy, 20 proc. – Żydzi, i tylko 4

wraz z Litwą Wschodnią (tereny obecnego państwa Białoruś) i Litwą Zachodnią (dawne tereny guberni kowieńskiej) Wileńszczy-

się z entuzjastycznym wsparciem miejscowej ludności. W tej sytuacji wojsko i instytucje litewskie, pomimo protestów, były zmuszone wycofać się. Na zdobytych terenach gen. Lucjan Żeligowski proklamował Republikę Środkowej Litwy, która zajmowała po-

proc. – Litwini) formalnie niezależny organizm państwowy, który posiadał własną administrację, armię, pocztę oraz flagę narodową z Orłem Białym i Pogonią w herbie ze stolicą w Wilnie. Zgodnie z założeniami koncepcji federacyjnej Józefa Piłsudskiego,

zna miała tworzyć pozostające w unii z Polską państwo litewskie, składające się z trzech kantonów narodowościowych. 12 października 1920 r. gen. Lucjan Żeligowski wydał dekret, w którym ogłosił, że będzie sprawować władzę zwierzchnią na terenie

Litwy Środkowej jako naczelny dowódca wojska, a funkcje rządu obejmie powołana przez niego Tymczasowa Komisja Rządząca. Przez kolejne 1,5 roku Republika Litwy Środkowej funkcjonowała jako formalnie niepodległe państwo. Językiem urzędowym na jej terenie był polski.

W marcu 1922 r. na terenie Wileńszczyzny odbył się demokratyczny plebiscyt o przyszłości tych ziem, w którym przy wysokiej 64 procentowej frekwencji absolutna większość głosujących opowiedziała się za połączenie się z Rzeczpospolitą Polską. Po roku 15 marca 1923 r. decyzję tę potwierdziła Rada Ambasadorów mocarstw światowych (USA, W. Brytania, Francja, Włochy, Japonia i in.). Władze Litwy Kowieńskiej z decyzjami ludności Wileńszczyzny i Rady Ambasadorów zgodziły się dopiero w roku 1938, nawiązując stosunki dyplomatyczne z Polską. Jednak już w październiku 1939 roku Litwa Kowieńska kosztem utraty swej suwerenności z rąk Stalina przejęła Wilno i Wileńszczyznę Zachodnią w swe granice.

„Ekonomiczna nieracjonalność”: czyli jak prywatny biznes dyktuje decyzje

(Dokończenie ze str. 1) Zaproponowana przez mera rekompensata miała wynosić 120 euro miesięcznie i miałyby dotyczyć nie tylko przedszkoli w rejonie wileńskim, ale też w stolicy. Rada Samorządu Rejonu Wileńskiego większością głosów uznała jednak taką propozycję za nieracjonalną i wręcz korupcyjną, ograniczając wysokość rekompensaty do 25 euro miesięcznie (albo 300 euro rocznie) i wyłącznie za prywatne przedszkola w rejonie wileńskim.

Teraz projekt został zwrócony Radzie do ponownego rozpatrzenia i z tą samą kwotą rekompensaty – 120 euro, na którą tak kategorycznie nalega nowy mer, nazywając ją „skuteczną kwotą”, mającą złagodzić obciążenie finansowe rodziców. Tymczasem zaproponowana przez radnych rekompensata w wysokości 25 euro, jego zdaniem, jest wyłącznie deklaracyjna i nieuzasadniona ekonomicznie. Oprócz tego, dyskryminuje dzieci i ogranicza ich prawa, gdyż dotyczyć ma wyłącznie rejonu wileńskiego.

Czy rzeczywiście jednak tak właśnie jest? Przyjrzyjmy się uważnie. Po pierwsze, pomoc finansowa dla prywatnych przedszkoli nie rozwiązuje problemu braku miejsc w przedszkolach samorządowych, a jedynie go po-

głębia. Dobitnie potwierdza to przykład Wilna – w 2015 roku stołeczny samorząd podjął decyzję o rekompensatach za prywatne przedszkola. W ciągu 8 lat do kieszeni prywatnych firm trafiło 52 mln euro, czyli średnio 6-8

mln euro rocznie. Za te pieniądze można by było wybudować 17 nowych przedszkoli samorządowych, koszt budowy jednego przedszkola wynosi bowiem średnio 3 mln euro.

Jeżeli merowi rejonu wileńskiego uda się mimo wszystko przefinansować swój pierwotny projekt, roczna kwota rekompensat wyniesie 2 mln euro, zaś w ciągu czterech lat pełnienia przez niego funkcji mera kwota ta – co łatwo obliczyć – wzrośnie czterokrotnie i prywatne firmy otrzymają 8 mln euro.

Nasuwa się logiczne pytanie – czy możliwe jest, by państwo finansowało prywatny biznes? Czy

samorząd ma prawo głosować za takimi projektami? Oczywiście, że nie. Wyraźnie widać tu oznaki korupcji politycznej, finansowanie prywatnych przedszkoli jest bowiem wręcz przepychanie: nie udało się za pierwszym

podejściem, uda się za drugim i tak dalej. Powstaje błędne koło, a kwestia przedszkoli pozostanie nierozwiązana.

À propos, rodzice nie otrzymują pieniędzy na rekompensatę, trafiają one bezpośrednio do budżetu prywatnych przedszkoli. Ale nawet gdyby rekompensata była wypłacana rodzicom, powstaje pytanie – jakim? Przecież dzieci z rodzin o niskich dochodach nie uczęszczają do prywatnych przedszkoli. Dlaczego więc z budżetu rejonu wsparcie finansowe ma być przyznawane zamożnym rodzicom?

Nie jest tajemnicą, że w wyborach samorządowych urzędujące-

go mera socjaldemokratów popierali konserwatyści. I to w sposób otwarty. Druga tura wyborów w rejonie wileńskim nie była wolna i uczciwa. Zostało to szczegółowo opisane w raporcie obserwatorów międzynarodowych. Tak aktywne forsowanie przez nowego mera projektu finansowania prywatnych przedszkoli sprawia wrażenie, że oto nadszedł czas spłaty długów. Jak wiadomo, właścicielką największej sieci prywatnych przedszkoli i szkół na Litwie jest żona obecnego lidera konserwatystów.

A teraz najważniejsze. W ciągu ostatnich dziesięciu lat w rejonie wileńskim wybudowano 7 przedszkoli i rozbudowano istniejące placówki przedszkolne. Od fundamentów wybudowano przedszkola w Mickunach, Ławaryszkach, Rudominie, Niemenčinie, Suderwie i Awieżeniach. W Rzeszy budowane jest obecnie nowe przedszkole dla 125 dzieci, co odpowiadałoby przedszkolu w Wilnie na 600-700 miejsc. Za lata niepodległości w Wilnie wybudowano tylko dwa przedszkola samorządowe i to na 400 miejsc.

Nowe grupy otwierane są w istniejących już przedszkolach w rejonie wileńskim – dwie dodatkowe zostały otwarte w przedszkolu w Rudominie.

Więc może by tak nie szastać środkami publicznymi, wspierając

nimi prywatny biznes, a za te pieniądze otwierać dodatkowe grupy w przedszkolach?

Obecnie w przedszkolach rejonu wileńskiego jest 320 wolnych miejsc, w tym 120 – wolnych miejsc w litewskich przedszkolach. Łącznie przedszkola w rejonie dysponują 3 500 miejscami. Należy też uwzględnić, że nie wszyscy rodzice posyłają swoje dzieci do placówek przedszkolnych. Dlatego kwestia braku miejsc jest raczej sztuczna niż realnie odzwierciedla sytuację.

Oprócz tego, pobyt dzieci w placówkach przedszkolnych rejonu kosztuje rodziców o połowę mniej niż w stolicy. W stołecznych przedszkolach rodzice płacą średnio za wyżywienie 57,5 euro miesięcznie, tymczasem w rejonie wileńskim – 37,5 euro. A to dlatego, że istnieje pułap, powyżej którego kwota ta nie może wzrosnąć.

Na czym więc – zdaniem mera rejonu wileńskiego – polega „ekonomiczna nieracjonalność”?

Czy też, jak dobrze odnotowali czytelnicy portalu L24. It w swoich komentarzach, próby przefinansowania finansowania prywatnych przedszkoli będą kontynuowane i radnym rejonu wileńskiego trzeba będzie dużo odwagi i męstwa, by oprzeć się presji mera i jego ekipy.

Jana Kowal

W stolicy

Odnowiony ośrodek opieki nad zwierzętami będzie najnowocześniejszym w Europie Środkowej

Skutecznie realizowana rekonstrukcja Ośrodka Opieki nad Zwierzętami w Wilnie pozwoli zwiększyć liczbę miejsc dla bezdomnych stołecznych zwierząt, odnowić i rozszerzyć zakres usług weterynaryjnych w nagłych wypadkach oraz poprawić warunki życia zwierząt w schronisku. W wyniku realizacji projektu administrowane przez spółkę „Grinda” schronisko dla zwierząt stanie się najnowocześniejszym nie tylko w krajach bałtyckich, ale też w Europie Środkowej. Zakończenie prac planowane jest na grudzień bieżącego roku.

Obecnie wykonano około 80 proc. prac z zakresu rekonstrukcji mieszczącego się przy ulicy L. Giros kompleksu Wileńskiego Ośrodka Opieki nad Zwierzętami – odnowiono i ocieplono podłogi, ściany, okna, urządzono sieci inżynieryjne – wodociągowe i kanalizacyjne, najnowocześniejsze systemy grzewcze, wentylacyjne i rekuperacji. Projekt renowacji Wileńskiego Ośrodka Opieki nad Zwierzętami koncentruje się na poprawie jakości życia mieszkańców tam czworonogów: zwiększy się przestrzeń przypadająca

na każde zwierzę, będzie więcej stałych miejsc dla nich, urzędowe zostaną pomieszczenia do kąpieli i innych procedur higienicznych. Zaplanowano remont sali operacyjnej i zakup nowoczesnego sprzętu diagnostycznego, a także rozszerzenie możliwości leczenia stacjonarnego. Dla kociąt i szceniąt, których układ odpornościowy dopiero się formuje, urządzone zostanie osobne pomieszczenie.

W odnowionym kompleksie opieki nad zwierzętami zrezygnowano z twardych nawierzchni asfaltowych – zastąpiono je 6 wybiegami dla psów. A propos, na niektóre wybiegi zwierzęta będą

mogły trafić bezpośrednio ze swoich pomieszczeń: drzwiczki będą mogły być otwierane zdalnie, a to jest szczególnie ważne w przypadku opieki nad bardziej agresywnymi psami.

Wileński Ośrodek Opieki nad Zwierzętami nadal będzie zapraszał na zajęcia edukacyjne o przyczynach rosnącej liczby bezpańskich zwierząt i najskuteczniejszych sposobach rozwiązywania tego problemu. Wydzielona zostanie do tego osobna przestrzeń edukacyjna. Zgodnie z zasadami projektowania uniwersalnego cały kompleks budynków będzie dostępny dla osób z niepełnosprawnością ruchową.

Rzeźby z założonymi szalikami zapraszają do przygotowania się do sezonu grzewczego

Rekordowo ciepła jesień dobiegła końca, niektóre rzeźby na wileńskiej starówce przywdziały więc ciepłe szaliki. Zdaniem inicjatorów akcji, ten symboliczny gest przypomina mieszkańcom o zbliżającym się sezonie grzewczym i zachęca do odpowiedniego przygotowania się do niego.

Inicjator kampanii – spółka „Vilniaus šilumos tinklai” – udekorował szalikami pomnik Giedymina na placu Katedralnym, zielony szalik założył Romain Gary, Žemaitė przy alei Giedymina również ma na sobie szalik. O nadchodzącej zimnej porze roku symbolicznie przypominają również latarniki i lekarz Cemach Szabad z dziewczynką trzymającą w ramionach kota.

Największy na Litwie dostawca ciepła i gorącej wody podkreśla, że szaliki symbolizują zimną porę roku, dlatego wraz z ustąpieniem wysokich temperatur nadszedł czas, by mieszkańcy zatroszczyli się o przygotowanie swoich domów. Decyzję o rozpoczęciu sezonu grzewczego podejmuje Samorząd m. Wilna z uwzględnieniem temperatury po-

wietrza na zewnątrz i prognoz.

Jak podkreśla dostawca ciepła, zapotrzebowanie na ciepło jest indywidualne.

Należy zaznaczyć, że niektórzy klienci chcą, by ogrzewanie zostało włączone wcześniej, inni z kolei wolą rozpocząć sezon, gdy jest już znacznie chłodniej.

Jeżeli po ochłodzeniu temperatura w pomieszczeniach wydaje się zbyt niska, nie trzeba czekać na decyzję samorządu o ogrzewaniu – można skorzystać z opcji wcześniejszego rozpoczęcia sezonu grzewczego. Taką decyzję musi

poprzeć ponad połowa mieszkańców domu (50 proc. + 1).

Decyzja mieszkańców powinna być zaprotokołowana – zazwyczaj przez zarządcę budynku lub wspólnotę. Jednak wcześniejsze rozpoczęcie sezonu grzewczego możliwe jest tylko w domach z niezależnym punktem grzewczym i sprzętem do regulacji temperatury wewnątrz domu.

W ubiegłym roku 64 bloki mieszkalne w Wilnie skorzystały z tej opcji, a sezon grzewczy w stolicy rozpoczął się 17 października.

Gratulujemy pięknego jubileuszu st. specjalistce starostwa Niemież **Natalii KONDRATOWICZ** i życzymy dużo pięknych chwil w życiu.

Administracja Samorządu
Rejonu Wileńskiego

Winszujemy pięknego jubileuszu gł. specjalistce wydziału ogólnego **Marii WOJKUN** i życzymy aby życie cieszyło, zadziwiało, obdarowywało niepowtarzalnymi chwilami i szczęśliwymi godzinami.

Administracja Samorządu
Rejonu Wileńskiego

§ Zapytaj, nie zbłądzisz!

Porady prawne

Na których parkingach mieszkańcy mogą rezerwować miejsca parkingowe: montować szlabany czy słupki? (1)

Nie tylko korki na ulicach, ale też podwórka bloków mieszkalnych stały się we wrześniu miejscem próby dla kierowców w dużych miastach. Po powrocie z wakacji codziennie muszą się zmierzyć z nieprzyjemnymi sytuacjami, do których dochodzi w związku z parkowaniem na zatłoczonych podwórkach.

Mieszkańcy na różne sposoby próbują rezerwować miejsca parkingowe: montują szlabany, słupki czy łańcuchy. Kiedy jest to dozwolone, a kiedy nielegalne?

By ocenić legalność takich działań, przede wszystkim należy się dowiedzieć, kto jest właścicielem parkingu czy indywidualnego miejsca parkingowego.

Jeżeli parkingi lub miejsca parkingowe są własnością publiczną, tj. własnością państwa lub samorządu, wówczas miejsca parkingowe są publiczne, ogólnego użytku i mogą z nich korzystać wszyscy chętni zaparkowania samochodu. Z takich parkingów mieszkańcy mogą korzystać niezależnie od tego, czy mieszkają w pobliskich budynkach. Parkować samochody kierowcy mogą nawet wówczas, gdy lokalizacja parkingu może sugerować, że podwórko konkretnego budynku mieszkalnego lub budynku o innym przeznaczeniu przeznaczone jest do parkowania pojazdów osób mieszkających lub pracujących w tych właśnie budynkach.

W takich przypadkach osoby nie mogą zawłaszczać miejsc parkingowych, tj. stawiać fizycznych barier, montować szlabanów, wieszać łańcuchów itp. Takie działania mogą skutkować odpowiedzialnością administracyjną za samowolę czy bezprawne montowanie szlabanów. Jeżeli miejsca parkingowe lub parking są własnością prywatną, co zwykle ma miejsce w przypadku nowych osiedli mieszkaniowych, wówczas, by zaparkować na prywatnym miejscu parkingowym, mieszkaniec powinien je wykupić lub wynająć, tj. nabyć prawo do korzystania z części parkingu.

Przy zakupie u dewelopera czy innych osób mieszkania w nowym budownictwie razem z mieszkaniem kupowane jest zwykle również odpowiednia część parkingu, tj. miejsce parkingowe.

Należy zauważyć, że zgodnie z obowiązującą regulacją prawną nabywane jest prawo własności do części parkingu. Nie jest możliwe i wykonalne nabycie odrębnego miejsca parkingowego bez sformowania go jako odrębnej działki ziemi i wydzielenia go z nieruchomości wspólnej.

✝ W bolesnej godzinie utraty składamy wyrazy serdecznego współczucia gł. specjalistce wydziału inwestycji **Mirosławowi PROKOPOWICZOWI** z powodu śmierci ukochanego Ojca.

Administracja Samorządu Rejonu Wileńskiego

Prognoza pogody na tydzień						
Czwartek 12 października	Piątek 13 października	Sobota 14 października	Niedziela 15 października	Poniedziałek 16 października	Wtorek 17 października	Środa 18 października
15°C	13°C	21°C	14°C	9°C	7°C	11°C
11°C	7°C	11°C	9°C	6°C	3°C	3°C
Księżyc:						
X 14	X 22	X 28	XI 05			
NÓW	1 KWADRA	PEŁNIA	OSTATNIA KWADRA			

KALENDARZ CODZIENNY

Czwartek, 12 października

Słońce: wsch. – 7.41, zach. – 18.28
Długość dnia – 10 godz. 47 min.
Edwina, Eustachego, Maksymiliana, Witolda

Piątek, 13 października

Słońce: wsch. – 7.43, zach. – 18.26
Długość dnia – 10 godz. 43 min.
Edwarda, Gerarda, Karpa, Magdaleny, Teofila

Sobota, 14 października

Dzień Edukacji Narodowej
Słońce: wsch. – 7.45, zach. – 18.23
Długość dnia – 10 godz. 38 min.
Bernarda, Bourcharada, Fortunaty, Kaliksta, Małgorzaty

12 PAŹDZIERNIKA

1673 – na dzwonnicy katedralnej w Wilnie został zainstalowany zegar.

1923 – zmarł Heliodor Świącicki, lekarz ginekolog, filantrop, w 1919 założył i pierwszy rektor Wszechnicy Piastowskiej (ob. UAM w Poznaniu) (ur. 1854).

1943 – pod Lenino I Dywizja Piechoty im. T. Kościuszki stoczyła pierwszą bitwę z Niemcami; chrzest bojowy (w ciągu dwóch dni) okupiła ciężkimi stratami.

1993 – w Wilnie został zabity współtwórca i zastępca redaktora naczelnego „Republiki” Vytas Lingys (ur. 1960); zapewne zemsta za publikację artykułów o mafii wileńskiej.

13 PAŹDZIERNIKA

1873 – urodził się Mikas Petrauskas, litewski kompozytor, śpiewak, dyrygent chórów (zm. 1937).

1923 – stolica Turcji została przeniesiona ze Stambułu do Ankarę.

14 PAŹDZIERNIKA

1773 – w Warszawie Sejm (Rozbiorowy) powołał Komisję Edukacji Narodowej, pierwsze w Europie ministerstwo oświaty.

1843 – podczas premiery spektaklu *Sen nocy letniej* jako fragment uwertury zabrzmiał *Marsz weselny* F. Mendelssohna.

15 PAŹDZIERNIKA

1243 – zmarła księżna Jadwiga Śląska, święta, fundatorka kościołów i klasztorów (ur. 1178); żona księcia wrocławskiego Henryka I.

1923 – urodził się w Weimarze (Niemcy) Uziel Gal (jako Gotthardt Glass), izraelski inżynier, w 1951 konstruktor pistoletu maszynowego Uzi, w 1984 – Ruger MP9 (zm. 2002).

Niedziela, 15 października

Światowy Dzień Białej Łaski
Słońce: wsch. – 7.46, zach. – 18.21
Długość dnia – 10 godz. 35 min.

Poniedziałek, 16 października

Dzień Papieża Jana Pawła II (w Polsce)
Słońce: wsch. – 7.48, zach. – 18.19
Długość dnia – 10 godz. 31 min.

Wtorek, 17 października

Słońce: wsch. – 7.50, zach. – 18.16
Długość dnia – 10 godz. 26 min.

Ignacego, Małgorzaty, Rudolfa, Wiktora

Środa, 18 października

Słońce: wsch. – 7.52, zach. – 18.14
Długość dnia – 10 godz. 22 min.
Juliana, Łukasza, Remigiusza

– urodził się Italo Calvino, włoski pisarz i eseista (*Baśnie włoskie*) (zm. 1985).

16 PAŹDZIERNIKA

1123 – zmarł biskup diecezji Comminges Bernard, święty (ur. 1050).

1853 – w odpowiedzi na wprowadzenie wojsk rosyjskich do Mołdawii Turcja (wkrótce także Anglia i Francja) wypowiedziała Rosji wojnę – początek wojny krymskiej (trwała do 1856).

1923 – przez braci Walta i Roya Disneyów w Burbanku (USA, Kalifornia) została założona The Walt Disney Company.

17 PAŹDZIERNIKA

1863 – został powołany nowy Rząd Narodowy, z dyktatorem powstania gen. Romualdem Trauguttom na czele.

1923 – urodził się w Wilnie Henryk Roman Gulbinowicz, arcybiskup wrocławski, kardynał (zm. 2020); dzieciństwo spędził we w. Szukiszki k. Bujwidz (r. wileński).

1973 – Polska zremisowała z Anglią na Wembley – 1:1 i awansowała do finałów piłkarskich MŚ w Niemczech (pierwszy raz po wojnie).

1998 – zmarła Joan Hickson, angielska aktorka (*Miss Marple*) (ur. 1906).

18 PAŹDZIERNIKA

1523 – urodziła się Anna Jagiellonka, królowa Polski od 1575 (krótko król), żona Stefana Batorego (zm. 1596); córka Zygmunta I Starego i Bony Sforzy.

1953 – Marek Petruszewicz (ur. w 1934 w Wilnie) ustanowił we Wrocławiu pierwszy polski rekord świata w pływaniu – 100 m stylem klasycznym, 1:10.9 min. **WI. P.**

** OSTATNIA STRONA ** OSTATNIA STRONA **

Zdziwienie na Krakowskim Przedmieściu

Już wkrótce poznamy zwycięzców międzynarodowego konkursu Frame Awards 2023, poświęconego szeroko pojętemu designowi. W kategorii „Witryny sklepowe” nominowano dzieło polskiej projektantki Malwiny Rytych z pracowni Window Stories by Malwa. Mowa o witrynie butiku marki Hermès na Krakowskim Przedmieściu w Warszawie.

Metalowa konewka, którą trzyma pomarańczowa rękawiczka Hermès, a z której „wylewa się” apaszka tejże marki. Do tego uskrzydłone portmonetki, papierowe kwiaty, ptaki z włóczki – i porozkładane nonszalancko produkty Hermès. Projekt pod tytułem „Zdziwienie” pojawił się w oknach sklepu Hermès wiosną

2023 roku i to właśnie ta pora roku stała się główną inspiracją dla projektantki. Utrzymany w estetyce realizmu magicznego projekt kipi wiosennymi kolorami za sprawą kwiatów z papierowej krepki, osadzonych na wydzierganych z włóczki, wijących się zielonych łodygach.

Kulturalnie?

Za nowatorstwo

Literacką Nagrodę Nobla za 2023 rok otrzymał norweski pisarz i dramaturg Jon Fosse. Jak podała Akademia Szwedzka, został wyróżniony „za nowatorskie sztuki i prozę, które dają wyraz temu, czego nie sposób wypowiedzieć”.

Urodzony w 1959 roku norweski pisarz i dramaturg jest uznawany za jednego z najwybitniejszych współczesnych dramatopisarzy europejskich. Debiutował w 1983 roku powieścią „Czerwone, czarne”. Jego pierwsza sztuka teatralna „I nigdy się nie rozłączymy” wystawiona została w 1994 r. Jest też autorem poezji, książek dla dzieci, esejów. W Polsce ukazały się lub były grane jego sztuki „Matka i Dziecko”, „Noc śpiewa piosenki”, „Odwiedziny”, „Letni dzień”, „Syn” w przekładzie Haliny Thylwe.

„Moje książki nie są czytane dla fabuły, nie mają bohaterów w tradycyjnym znaczeniu tego słowa. Ja piszę o kondycji ludzkiej” – deklarował w wywiadzie dla „Financial Times” w 2018 r. Mówi, że w pisaniu prozy najważniejszy jest dla niego rytm. Często rezygnuje z figury narratora wszechwiedzącego, opowiada historię przez monologi bohaterów. Jego postacie mówią oszczędnie, często powtarzają swoje kwestie. Akcja w jego utworach rozwija się wolno – to napięcie między postaciami jest tu najważniejsze, a nie wydarzenia. Fossego fascynuje zwyczajność i samotność. Jego bohaterowie borykają się z emocjonalnym chłodem, nieumiejętnością tworzenia więzi międzyludzkich.

Jak przypomina norweski nadawca publiczny NRK, Fosse na literackiego Nobla czekał 22 lata. Jego nazwisko wśród spekulacji po raz pierwszy pojawiło się w 2001 r. W 2005 roku dziennik „Berhens Tidende” był wówczas przekonany, że wówczas Nagroda Nobla przypadnie Fossemu. Następnie w 2013 roku pisarz prowadził na szczytach list zakładów bukmacherskich, aby później być nieco zapomnianym kandydatem.

Śmiech na zdrowie

Kolejka w aptece.

Pierwszy klient podchodzi do okienka, daje receptę, aptekarz mówi:

– 10 euro proszę.

Drugi podchodzi, daje receptę, aptekarz mówi mu:

– 20 euro.

Trzeci podchodzi, aptekarz mówi mu:

– 30 euro.

Czwarty facet w kolejce się lekko poddenerwował i mówi:

– Wszyscy idziemy od tego samego lekarza, wszyscy mamy taki sam lek na recepcie, dlaczego jedni płacą mniej, a inni więcej?

Mgr odpowiada:

– No wie pan, mamy taki kod z lekarzem, taką umowę...

Facet się zdenerwował i mówi:

– Panie, niech pan nam powie co to za lek, dlaczego ma inną cenę? Na recepcie było napisane: CC NWCJMCMCC.

Klienci zaczęli nerwowo naciskać na aptekarza, bardzo chcieli, żeby im przeczytał co to znaczy, co to za lekarstwo...

W końcu aptekarz pod wpływem nacisku zaczął czytać z rumieńcami na twarzy:

– Cześć Czesiek, Nie Wiem Co Mu Jest, Daj Mu Co Chcesz.

◆ ◆ ◆ ◆

Kobieta dzwoni do mechanika*

– Dzień dobry. Chciałam się umówić na przegląd auta.

– Dobrze, ale jaki to samochód?

– Mój.

– A marka?

– A Marek ma swoje.

◆ ◆ ◆ ◆

Późnym wieczorem policjant zatrzymuje rowerzystkę – blondynkę.

– Jeśli nie świeci pani lampka przy rowerze to powinna pani zejść i poprowadzić rower.

– Już próbowałam, wtedy też nie świeci.

◆ ◆ ◆ ◆

– Zobacz, mam buty ze skóry węża.

– Widzę, chyba strażackiego.

◆ ◆ ◆ ◆

Siedzi facet w autobusie, ścisł jest straszny.

Facet szepcze przez cały czas:

– Ale ta młodzież jest niewychowana!

Ktoś nie wytrzyma i mówi:

– Ale przecież ten młody człowiek ustąpił panu miejsca!

– Mnie tak, ale moja żona stoi, a noga ją boli.

◆ ◆ ◆ ◆

Spotyka się dwóch znajomych, którzy nie widzieli się od kilku tygodni. Jeden z nich ma w uchu kolczyk.

– Co się stało? Zawsze byłeś takim konserwatystą, a tu nagle kolczyk w uchu?

– A co nie można?

– Można, można. A od kiedy go nosisz?

– Odkąd moja żona znalazła go w naszym łóżku.

◆ ◆ ◆ ◆

Jaś, pyta się ojca.

– Tatusiu, jak powstali ludzie?

– Zostali stworzeni przez Boga.

– A mamusia mówiła, że ewoluowali od małp.

– Mamusia mówiła o swojej stronie rodziny.

◆ ◆ ◆ ◆

– Mamo, dzieci w szkole mi dokuczają, bo według nich pochodzę z mafijnej rodziny.

– Nie przejmuj się. Jutro pójdziemy do szkoły i jakoś to załatwimy. Zrobimy tak, żeby wyglądało na wypadek...

◆ ◆ ◆ ◆

Przychodzi Marian do lekarza. Lekarz zbadał go i mówi:

– Nie pić, nie palić, nie denerwować się.

Marian wstaje i kieruje się do wyjścia.

– Dlaczego pan wychodzi?

– Żeby się nie denerwować!

◆ ◆ ◆ ◆

Jak matematycy zapraszają się na wódkę?

– Chodź, zamienimy procenty na promile.